

Respectprotocol basisschool de Peppel

Pesten op school..... Hoe ga je er mee om?

Sinds augustus 2015 is de nieuwe wet 'Sociale veiligheid' van kracht. Die verplicht scholen voor iedere leerling een sociaal veilige leeromgeving te waarborgen. De Peppel heeft die sociaal veilige leeromgeving ook als doel.

Leerlingen hebben een veilige schoolomgeving nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Soms lukt dat niet zomaar.

Pesten kan helaas op iedere school voorkomen, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Voor ouders en leerlingen is het van belang dat zij bij iemand terecht kunnen op school wanneer zij te maken krijgen met pesten.

Op bs de Peppel is Ilona Francken degene die fungeert als contactpersoon. De contactpersoon kan luisteren naar het verhaal van u of uw kind en u doorverwijzen naar de juiste persoon. Ouders gaan in eerste instantie het gesprek aan met de desbetreffende leerkracht.

Doel van dit protocol

In dit protocol hebben we beschreven wat wij doen om pesten te voorkomen, te signaleren en aan te pakken.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels. Er worden afspraken gemaakt en indien noodzakelijk voeren we de aangegeven stappen uit.

Wat doen we als school aan preventief beleid?

- We geven les uit de online methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren (SEL) inclusief burgerschap en mediawijsheid. Kwink is gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Hiermee sluiten we goed aan bij de principes van PBS (Positive Behaviour Support/ aanleren van gewenst gedrag).

Tijdens de lessen worden de kinderen technieken aangeleerd die ze in kunnen zetten bij situaties die daarom vragen. Belangrijk is hierbij dat de leerlingen transitie kunnen maken. Het gaat hierbij om het geleerde tijdens de les toepassen in andere situaties.

In de dagen na de les komen we regelmatig terug op wat er is aangeboden in de les. Ook werken we met de hele school in dezelfde weken aan dezelfde lessen. Collega's die niet direct met de methode werken (denk aan onderwijsassistenten, vakleerkracht gym, directie en ib'ers) zijn op de hoogte van de lesdoelen en de tot nu toe aangeleerde technieken.

- De volgende technieken, Kwink-slagen uit de methode worden aangeleerd:
 - Positief communiceren -> We leren onze leerlingen op een positieve manier over en met anderen te praten.
 - De Keuze-check -> We leren onze leerlingen wat een keuze betekent voor zichzelf en anderen.
 - De zelfontspanner -> We leren onze leerlingen hoe ze zichzelf rustig kunnen maken.
 - Oversteektechniek -> We leren onze leerlingen omgaan met boosheid en opkomen voor elkaar.
 - Code help -> We leren onze leerlingen hulp zoeken en vragen.
- De posters van de kwinkslagen hangen zichtbaar in de school zodat de leerlingen geheugensteuntjes hebben als ze de aangeleerde techniek moeten toepassen (leerpleinen, kleutergymzaal, klas).
- Binnen het team zijn twee kwinkcoaches aangesteld. Deze coaches houden de nieuwe ontwikkelingen van de methode in de gaten en informeren collega's hierover als dat nodig is. Zij informeren ook collega's die geen les geven over de lessen rondom KWINK.
 - We hebben regels voor op het schoolplein die schoolbreed van toepassing zijn. Deze regels hangen zichtbaar in de school.
 - In de klas hebben we groepsregels opgesteld over hoe wij willen omgaan met elkaar. Deze regels maken de leerlingen samen met de leerkracht bij aanvang van het schooljaar. Deze regels worden zichtbaar opgehangen in de groep. Het opstellen van deze groepsregels doen we naar aanleiding van lessen in onze Kwink methode. Ook komt tijdens deze lessen ter sprake waarom er regels nodig zijn en waarom het belangrijk is dat iedereen zich daaraan houdt.
 - We werken constant aan een positief pedagogisch klimaat, positieve omgangsvormen en onderlinge betrokkenheid. Dit doen we onder andere door in het begin van het schooljaar veel in te zetten op groepsvormende activiteiten. Dit wordt ook weer begeleid door onze methode. In de methode worden de eerste weken van het schooljaar, De Gouden Weken genoemd. Deze eerste weken zijn belangrijk voor de vorming van de groep. Daarnaast maken we (vooral) in de eerste weken gebruik van een aantal

samenwerkingsvormen uit 'Grip op de groep' om elkaar beter te leren kennen.

- Wij volgen de leerlingen in hun ontwikkeling door ze regelmatig (2x per jaar) te bespreken met de intern begeleider van de school.
- Met ons respectprotocol geven we aan hoe we met 'pesten' omgaan naar ouders en kinderen.
- We laten ouders weten welke onderwerpen aan bod komen tijdens de Kwinklessen. Dit doen we middels een stukje in de Peptalk. Tevens zorgen we ervoor dat ouders zich welkom voelen en stralen we uit dat we ouders zien als gelijkwaardige samenwerkingspartners.

Wanneer spreken we van pestgedrag?

- We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid.
- Pestgedrag kent verschillende uitingsvormen: verbaal, fysiek, emotioneel en relationeel. Dit geldt zowel voor het traditionele pesten als het digitale pesten.

Hoe gaan wij om met pesten op bs de Peppel?

Op de Peppel zetten we de kracht van de groep in tegen pesten. Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Op de Peppel leren we kinderen hoe dat moet middels de methodiek van KWINK. KIIK en ZIEN zijn onze observatie en registratiesystemen die worden gebruikt om de ontwikkeling van de leerlingen in het oog te houden. KIIK wordt gebruikt bij de kleuters en ZIEN bij groep 3 t/m 8.

Samenhangende interventie en afspraken los van de methode

- Duidelijke normen en waarden: open schoolcultuur waarin leerlingen eigen verantwoordelijkheid hebben, inclusief bewustzijn van de kernwaarden school, normen en regels.
- Pedagogisch vakmanschap: een leerkracht die grensoverschrijdend gedrag signaleert en daarop ingrijpt.
- Afspraken over Zien en Kijk.
- Voeren van groepsbesprekingen.
- Dit respectprotocol.

We werken aan mediawijsheid

De lessen mediawijsheid helpen onder meer de online veiligheid van

leerlingen te vergroten. Hierbij leggen we de relatie met sociale media. Een simpele regel is: Wat in fysieke omgang niet oké is, is ook niet oké op sociale media. Er zijn twee mediacoaches op de Peppel aanwezig. Zij coördineren de week van de mediawijsheid en houden ontwikkelingen op dit gebied in de gaten.

Pesten signaleren:

Vaak merk je aan de sfeer in de groep dat er iets speelt. Het kan ook zijn dat een leerling of ouder aangeeft dat er iets speelt in de groep. Daarnaast kunnen individuele signalen van een leerling aanleiding zijn om na te gaan of er misschien sprake is van pesten.

Pesten aanpakken:

We zijn gevoelig voor signalen en doen navraag wanneer we iets bijzonders zien of horen. We nemen signalen van pesten of klachten van leerlingen en ouders altijd serieus.

Wanneer de leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meneer of juf voor te leggen.

Stap 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. Doel van het gesprek is te achterhalen wat de leerlingen bezighoudt, wat zij denken en wat zij voelen en welke mogelijkheden zij zelf zien om de problemen te verminderen, dan wel te doen verdwijnen. Samen proberen we dan de ruzie of pesterijen op te lossen, afspraken te maken en herhalen we aangeleerde technieken vanuit de methode Kwink.

Stap 4: Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking, zie bij consequenties. Ook wordt de toedracht van het voorval, met name van pester, gepeste en eventuele meelopers in de respectmap genoteerd. De map is te vinden bij juf Cisca op kantoor. Na een melding in de map worden de ouders van de gepeste leerling en de ouders van het kind dat pest op de hoogte gebracht van het ruzie-/pestgedrag door de leerkracht. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken komt in het leerlingvolgsysteem te staan van het betreffende kind.

Consequenties

Het streven is om zoveel als mogelijk gebruik te maken van positieve strategieën, zoals het bekrachtigen van gewenst gedrag of het negeren van of het vertraagd reageren op ongewenst gedrag. Wanneer bovengenoemde aanpakken geen resultaat geven zullen we minimaal 1 en

maximaal alle hieronder beschreven fases doorlopen:

Fase 1

- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. Dit doen we volgens de Check-in- Check-out methode. Deze methode staat beschreven bij de begeleiding van de pester.
- Pedagogisch gesprek: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aandoet
- Een gesprek met de ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek. Ouders worden opnieuw op de hoogte gebracht.

Daarnaast onplezierige consequentie aan het gedrag verbinden

- Tijdsstraf kan zijn: één of meerdere pauzes binnen blijven met strafwerk.
- Schrijfstraf kan zijn: een schriftelijke opdracht zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem. De leerling laten nadenken over het eigen gedrag en de gevolgen voor de omgeving.

Fase 2

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt *nadrukkelijk* gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de respectmap/het leerlingdossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- Naast de leerkracht is ook een Intern Begeleider en/of directie bij het gesprek aanwezig.
- Van het gesprek wordt een verslag gemaakt en in Parnassys gezet.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de schoolarts van de GGD, maatschappelijk werk, of lessen door een externe expert op het gebied van sociale vaardigheden.
- De Intern Begeleider/directie blijft betrokken en coördineert.

Fase 4

- De directie coördineert.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Eventueel wordt voor een tijdelijke verwijdering uit de klas gekozen. De leerling is dan wel op school, maar zit in een andere ruimte waar hij/zij onder toezicht werkt, dit noemen we een isolatie. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze.

Fase 5

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.
- De directie initieert. Hiervoor is binnen stichting Uniek beleid ontwikkeld; het protocol schorsen en verwijderen.

De begeleiding

De begeleiding geven we op de Peppel via een drie-sporen beleid:

- Begeleiding van de gepeste leerling.
- Begeleiding van de pester.
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep.

Hierna worden mogelijkheden genoemd die ingezet kunnen worden als houvast. Iedere situatie en ieder kind is uniek en vraagt een eigen, op maat gemaakte aanpak.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: Hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Geprobeerd wordt de gepeste leerling in te laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- De gepeste leerling in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- De leerling niet over-beschermen; hiermee wordt de leerling juist in een uitzonderingspositie geplaatst waardoor het pesten zelfs kan toenemen.
- (Indien van toepassing) In overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk.

Begeleiding van de pester:

- Praten, zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.
Praten aan het begin van alle niet-klassikale roostertijden en herinner hem eraan hoe hij moet reageren (precorrectie). Praat aan het einde van de pauze weer met de leerling, vraag hoe het ging en beloon hem verbaal voor zijn inspanningen als het goed ging.
- Bewustwording: laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste leerling.

- Excuses aan laten bieden.
- Check-in- Check-out (CICO)

Leraar stelt samen met de leerling een aantal gedragsdoelen vast die dagelijks moeten worden behaald. De gedragsdoelen worden op een CICO-formulier genoteerd. Aan het begin van de dag bezoekt de leerling zijn eigen CICO-leerkracht. De leerling bespreekt met deze persoon de doelen van de dag (de check-in). Gedurende de dag laat de leerling op het CICO-formulier aftekenen of de doelen zijn behaald. Aan het eind van de dag vindt de check-out plaats. De CICO-leerkracht loopt met de leerling de dag door en kijkt of de doelen zijn behaald. Het overzicht gaat mee naar huis.

- Gedragscontract afsluiten waarin de pester aangeeft hoe hij/zij het gedrag wil veranderen (bijvoegen in respectmap/leerlingdossier).
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als de pester pest, belonen als de pester zich aan de regels houdt.
- De leerling leren terugpakken op alle lessen en aangeleerde technieken rondom KWINK.
- Contact tussen ouders en de school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? 'Waarom doet deze leerling wat hij doet?' (bijv. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn (macht), voortdurende competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt). Gedragsfunctieanalyse en/of gedragsonderzoek waarbij ook antwoord moet komen op de vraag: 'Wat is de onderwijsbehoefte van deze leerling?'
- (Indien van toepassing) In overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk.

Begeleiding van de andere kinderen van de groep:

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers/zwijgers gedrag laten zien).
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar).
- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van de school- en groepsregels.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind en neem uw kind serieus.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Je kind vertellen dat het aardig is. Kinderen die gepest worden, vinden zichzelf vaak niet aardig. Het kind moet weer zelfrespect krijgen.
- Vertel dat u en de school er alles aan gaan doen om het pesten te laten stoppen.

Adviezen voor ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

**Dit protocol wordt onderschreven door leerkrachten,
vertegenwoordigers van de ouders uit de medezeggenschapsraad
en de directie van basisschool de Peppel.**